

Stefan Biskupski

Kodeks Prawa Kanonicznego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 8/1, 95-108

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KODEKS PRAWA KANONICZNEGO

*Art. II. — De indulgentiis
acquirendis.*

Can. 925. — § 1. Ut quis capax sit sibi lucrandi indulgentias, debet esse baptizatus, non excommunicatus, in statu gratiae saltem in fine operum praescriptorum, subditus concedentis.

§ 2. Ut vero subiectum capax eas revera lucretur, debet habere intentionem saltem generalem eas acquirendi et opera iniuncta implere statuto tempore ac debito modo secundum concessionis tenorem.

Can. 926. — Plenaria indulgentia ita concessa intelligitur ut si quis eam plenarie lucrari non possit, eam tamen partialiter lucretur pro dispositione quam habet.

Can. 927. — Nisi aliud ex concessionis tenore appareat, indulgentias ab Episcopo concessas lucrari possunt tum subditi extra territorium, tum peregrini, vagi, omnesque exempti in territorio degentes.

Can. 928. — § 1. Indulgentia plenaria, nisi aliud expresse cautum sit, acquiri potest semel tantum in die, etsi idem opus praescriptum pluries ponatur.

Art. II. — O zyskiwaniu odpustów.

Kan. 925. — § 1. Żeby ktoś był zdolny do zyskania odpustów, musi być ochrzczony, wolny od ekskomunikacji, w stanie łaski, co najmniej przy końcu nakazanych dzieł, podwładny udzielającego.

§ 2. Żeby natomiast podmiot zdany uzyskać je w rzeczywistości, musi mieć przynajmniej ogólną intencję ich zdobycia oraz wykonać nałożone dzieła w czasie przepisany i w należyty sposób, według brzmienia nadania.

Kan. 926. — Tak należy rozumieć nadanie odpustu zupełnego, że ktoby nie mógł go w całości, odpowiednio do usposobienia jakie posiada, zyskuje go częściowo.

Kan. 927. — Jeżeli z brzmienia nadania nie wynika inaczej, odpusty udzielane przez biskupa zyskać mogą podwładni poza terytorium, jak i podróżni, tułacze i wszyscy wyjęci, którzy znajdują się na danym terytorium.

Kan. 928. — § 1. Odpust zupełny, jeżeli wyraźnie inaczej nie zastrzeżono, można uzyskać raz jeden na dzień, chociażby to samo nakazane dzieło było wykonane kilka razy.

§ 2. *Partialis indulgentia, nisi contrarium expresse notetur, saepius per diem, eodem opere repetito, potest lucriferi.*

Can. 929. — *Fideles utriusque sexus qui, perfectionis studio vel institutionis seu educationis aut etiam valetudinis causa in domibus ecclesiae vel publico sacello carentibus, de consensu Ordinariorum constitutis, vitam communem agunt, itemque personae omnes ad illis ministrandum ibidem commorantes, quoties ad lucrandas indulgentias praescribatur visitatio alicuius ecclesiae non determinatae, vel indeterminati alicuius publici oratorii, visitare queunt propriae domus sacellum in quo obligationi audiendi Sacrum iure satisfacere possunt, dummodo cetera opera iniuncta rite praestiterint.*

Can. 930. — *Nemo indulgentias acquirens potest eas aliis vita degenitibus applicare; animabus autem in purgatorio detentis indulgentiae omnes a Romano Pontifice concessae, nisi aliud constet, applicabiles sunt.*

Can. 931. — § 1. *Ad quaslibet indulgentias lucrandas confessio forte requisita peragi potest intra octo dies qui immediate praecedunt diem cui indulgentia fuit affixa; communicatio autem in pervigilio eiusdem diei; utraque vero etiam intra subsequentem totam octavam.*

§ 2. *Pariter ad lucrandas indulgentias pro piis exercitiis in tri-*

§ 2. *Odpust częstkowy, jeżeli inaczej nie zaznaczono wyraźnie, może być zyskiwany częściej w ciągu dnia, gdy powtarza się dzieło nakazane.*

Kan. 929. — *Wierni obojga płci, w celach doskonalenia siebie, kształcenia się lub wychowania, albo zdrowotnych, żyjący wspólnie w domach pozbawionych kościoła lub kaplicy publicznej, założonych za zgodą przełożonych, również wszystkie osoby przebywające w nich do posługi, ilękroć do zyskania odpustów nakazane jest nawiedzenie jakiegoś kościoła nieokreślonego, lub nieokreślonej kaplicy publicznej, mogą nawiedzać kaplicę własnego domu, gdzie za doścućzynią obowiązkowi słuchania Mszy św., byleby inne dzieła były należycie wykonane.*

Kan. 930. — *Nikt nie może odpustów, które zyskuje, przekazać innym żyjącym; wszystkie natomiast odpusty nadane przez Stolicę Ap., jeżeli inaczej nie wiadomo, można ofiarować za dusze w czyśćcu będące.*

Kan. 931. — § 1. *Spowiedź wymaganą nieraz do zyskania jakichkolwiek odpustów można odbyć w ciągu dni ośmiu poprzedzających bezpośrednio dzień, do którego przywiązany jest odpust; komunია natomiast w przeddzień tego samego dnia; jedno i drugie zaś także w ciągu całej bieżącej oktawy.*

§ 2. *Do uzyskania również odpustów nadanych pobożnym ćwicze-*

duum, hebdomadam, etc., ductis consessas, confessio et communio fieri etiam potest intra octavam quae immediate sequitur exercitium expletum.

§ 3. Christifideles qui solent, nisi legitime impediuntur, saltem bis in mense ad poenitentiae sacramentum accedere, aut sanctam communionem in statu gratiae et cum recta piaque mente recipere quotidie, quamvis semel aut iterum per hebdomadam ab eadem abstineant, possunt omnes indulgentias consequi, etiam sine actuali confessione quae ceteroquin ad eas lucrandas necessaria foret, exceptis indulgentiis sive iubilaei ordinarii et extraordinarii sive ad instar iubilaei.

Can. 932. — Opere, cui praestando quis lege aut praecepto obligatur, nequit indulgentia lucriferi, nisi in eiusdem concessione aliud expresse dicatur; qui tamen praestat opus sibi in sacramentalem poenitentiam iniunctum et indulgentiis forte ditatum, potest simul et poenitentiae satisfacere et indulgentias lucrari.

Can. 933. — Uni eidemque rei vel loco plures ex variis titulis adnecti possunt indulgentiae; sed uno eodemque opere, cui ex variis titulis indulgentiae adnexae sint, non possunt plures acquiri indulgentiae, nisi opus requisitum sit confessio vel communio, aut nisi aliud expresse cautum fuerit.

niom trzydniowym, tygodniowym itd. spowiedź i komunია mogą być także w ciągu oktawy następującej bezpośrednio po odbytych ćwiczeniach.

§ 3. Wierni, którzy zwykli, gdy nie ma przeszkody, spowiadają się przynajmniej dwa razy w miesiącu, albo przyjmować Komunię św. w stanie łaski w należyty i pobożnym usposobieniu codziennie, chociażby jeden lub drugi raz w tygodniu nie przyjęli jej, mogą zyskiwać wszystkie odpusty, nawet bez aktualnej spowiedzi, wymaganej skądinąd do ich zyskania, z wyjątkiem odpustów jubileuszowych zwyczajnych i nadzwyczajnych lub na wzór jubileuszowych.

Kan. 932. — Przez dzieło, do spełnienia którego jest ktoś zobowiązany prawem albo nakazem, nie można zyskać odpustu, chyba że w nadaniu powiedziano wyraźnie inaczej; kto jednak spełnia dzieło nakazane sobie za pokutę sakramentalną, dzieło obdarowane przypadkiem odpustami, może jednocześnie zadośćuczynić pokucie i zyskać odpusty.

Kan. 933. — Do jednej i tej samej rzeczy lub miejsca może być z różnych tytułów przywiązanych wiele odpustów; jeżeli jednak nie zastrzeżono wyraźnie inaczej, przez jedno i to samo dzieło, do którego przywiązane są odpusty z różnych tytułów, nie można zyskać więcej odpustów, chyba że wymaganym dziełem jest spowiedź lub Komunia św.

Can. 934. — § 1. Si ad lucrandas indulgentias oratio in genere ad mentem Summi Pontificis praescribatur, mentalis tantum oratio non sufficit; oratio autem vocalis poterit arbitrio fidelium deligi, nisi peculiaris aliqua assignetur.

§ 2. Si peculiaris oratio assignata fuerit, indulgentiae acquiri possunt quocumque idiomate oratio recitatur, dummodo de fidelitate versionis constet ex declaratione vel Sacrae Poenitentiariae vel unius ex Ordinariis loci ubi vulgaris est lingua in quam vertitur oratio; sed indulgentiae penitus cessant ob quamlibet additionem, detractio-nem, vel interpolationem.

§ 3. Ad indulgentiarum acquisitionem satis est orationem alternis cum socio recitare, aut mente eam prosequi, dum ab alio recitatur.

Can. 935. — Pia opera ad lucrandas indulgentias iniuncta, confessarii possunt in alia commutare pro iis qui, legitimo detenti impedimento, eadem praestare nequeant.

Can. 936. — Muti lucrari possunt indulgentias adnexas publicis precibus, si una cum ceteris fidelibus in eodem loco orantibus mentem ac pios sensus ad Deum attollant; et si agatur de privatis orationibus, satis est ut eas mente recolant signisve effundant vel tantummodo oculis percurrant.

Kan. 934. — § 1. Jeżeli do zyskania odpustów nakazana jest ogólnie jakaś modlitwa w intencji papieża, nie wystarcza jedynie modlitwa myślna; modlitwa natomiast ustna, jeżeli nie wyznaczono jakiejś szczególnej, może być wybrana do woli wiernych.

§ 2. Jeżeli szczególna modlitwa jest wyznaczona, można zyskiwać odpusty bez względu na to, w jakim języku jest odmawiana, byleby wiadomo było o wiernym przekładzie z oświadczenia Penitencjarii lub jednego z ordynariuszów miejsca, gdzie jest w użyciu język, na który przełożono modlitwę; odpusty jednak zupełnie wygasają ze względu na jakikolwiek dodatek, opuszczenie lub zmianę.

§ 3. Do zyskania odpustów wystarczy odmawianie modlitwy na przemian z towarzyszem, albo towarzyszenie myślnie, gdy ktoś inny odmawia ją ustnie.

Kan. 935. — Spowiednicy mogą zamieniać pobożne dzieła nałożone dla zyskania odpustów, gdyby penitent nie mógł ich wykonać ze względu na prawną przeszkodę.

Kan. 936. — Niemi mogą zyskać odpusty przywiązane do modlitw publicznych, jeżeli razem z wiernymi, którzy się modlą, na tym samym miejscu myśl i pobożne uczucia swoje wnoszą do Boga, a gdy chodzi o prywatne modlitwy, wystarczy, że je rozważą myślnie i wyrażą znakami lub przebiegną tylko oczami.

TITULUS V.

De extrema unctione

Can. 937. — Extremae unctionis sacramentum conferri debet per sacras unctiones, adhibito oleo olivarum rite benedicto, et per verba in ritualibus libris ab Ecclesia probatis praescripta.

CAPUT I.

De ministro
extremae unctionis

Can. 938. — § 1. Hoc sacramentum valide administrat omnis et solus sacerdos.

§ 2. Salvo praescripto can. 397, n. 3, 514, §§ 1—3, minister ordinarius est parochus loci, in quo degit infirmus; in casu autem necessitatis, vel de licentia saltem rationabiliter praesumpta eiusdem parochi vel Ordinarii loci, alius quilibet sacerdos hoc sacramentum ministrare potest.

Can. 939. — Minister ordinarius ex iustitia tenetur hoc sacramentum per se ipse vel per alium administrare, et in casu necessitatis ex caritate quilibet sacerdos.

CAPUT II.

De subiecto
extremae unctionis

Can. 940. — § 1. Extrema unctio praeberi non potest nisi fidei, qui post adeptum usum rationis ob infirmitatem vel senium in periculo mortis versetur.

TYTUŁ V.

O ostatnim namaszczeniu

Kan. 937. — Sakrament ostatniego namaszczenia musi być udzielany przez św. namaszczenie przy użyciu oleju z oliwek należycie poświęconego i przez słowa nakazane w księgach liturgicznych, zatwierdzonych przez Kościół.

ROZDZIAŁ I.

O szafarzu
ostatniego namaszczenia

Kan. 938. — § 1. Udziela ważne tego sakramentu każdy i tylko kapłan.

§ 2. Nie naruszając przepisu kan. 397 n. 3, 514 §§ 1—3, szafarzem zwyczajnym jest proboszcz miejsca, gdzie przebywa chory; w wypadku jednak konieczności lub za zgodą przynajmniej rozumnie domyślną tegoż proboszcza lub miejscowego ordynariusza, każdy inny kapłan może udzielać tego sakramentu.

Kan. 939. — Zwyczajny szafarz obowiązany jest na mocy sprawiedliwości do udzielania tego sakramentu osobiście lub przez innych, a z miłości w wypadku koniecznym każdy kapłan.

ROZDZIAŁ II.

O podmiocie
ostatniego namaszczenia.

Kan. 940. — § 1. Ostatniego namaszczenia można udzielić wyłącznie wiernemu, który po dojściu do używania rozumu znajduje się w niebezpieczeństwie śmierci na skutek choroby lub starości.

§ 2. In eadem infirmitate hoc sacramentum iterari non potest, nisi infirmus post susceptam unctionem convaluerit et in aliud vitae discrimen inciderit.

Can. 941. — Quando dubitatur num infirmus usum rationis attigerit, num in periculo mortis reipasa versetur vel num mortuus sit, hoc sacramentum ministretur sub conditione.

Can. 942. — Hoc sacramentum non est conferendum illis qui impaenitentes in manifesto peccato mortali contumaciter perseverant; quod si hoc dubium fuerit, conferatur sub conditione.

Can. 943. — Infirmis autem qui, cum suae mentis compotes essent, illud saltem implicite petierunt aut verisimiliter petiissent, etiamsi deinde sensus vel usum rationis amiserint, nihilominus absolute praebeatur.

Can. 944. — Quamvis hoc sacramentum per se non sit de necessitate medii ad salutem, nemini tamen licet illud negligere; et omni studio et diligentia curandum ut infirmi, dum sui plene compotes sunt, illud recipiant.

CAPUT III.

De ritibus et caeremoniis extremae unctionis.

Can. 945. — Oleum olivarum, in sacramento extremae unctionis adhibendum, debet esse ad hoc bene-

§ 2. Nie można powtarzać tego sakramentu w tej samej chorobie, chyba że chory po przyjęciu namaszczenia wyzdrowiał i popadł w nowe niebezpieczeństwo utraty życia.

Kan. 941. — Gdy jest wątpliwość, czy chory doszedł do używania rozumu, czy rzeczywiście jest chory lub czy umarł, należy tego sakramentu udzielić warunkowo.

Kan. 942. — Nie należy udzielać tego sakramentu tym, co bez pokuty trwają uporczywie w jawnym grzechu śmiertelnym; gdyby co do tego była wątpliwość, należy udzielić warunkowo.

Kan. 943. — Chorym natomiast, będącym przy zdrowych zmysłach, którzy prosili przynajmniej domyślnie albo prawdopodobnie by prosili, chociażby później utracili przytomność, należy mimo wszystkiego udzielić sakramentu bezwarunkowo.

Kan. 944. — Jakkolwiek ten sakrament sam przez się nie jest koniecznym środkiem do zbawienia, nikomu jednak nie wolno go lekceważyć; należy też użyć wszelkich starań i pilności, żeby chorzy przyjmowali go, gdy są w pełni swych władz umysłowych.

ROZDZIAŁ III.

O obrzędach i ceremoniach ostatniego namaszczenia

Kan. 945. — Olej z oliwek używany w sakramencie ostatniego namaszczenia musi być do tego po-

dictum ab Episcopo, vel a presbytero qui facultatem illud benedicendi a Sede Apostolica obtinuerit.

Can. 946. — Oleum infirmorum parochus loco nitido et decenter ornato in vase argenteo vel stanneo diligenter custodiat, nec domi retineat nisi ad normam can. 735.

Can. 947. — § 1. Unctiones verbis, ordine et modo in libris ritualibus praescripto, accurate peraguntur; in casu autem necessitatis sufficit unica unctio in uno sensu seu rectius in fronte cum praescripta forma breviori, salva obligatione singulas unctiones supplendi, cessante periculo.

§ 2. Unctio renum semper omitatur.

§ 3. Unctio pedum ex qualibet rationabili causa omitti potest.

§ 4. Extra casum gravis necessitatis, unctiones ipsa ministri manu nulloque adhibito instrumento fiant.

TITULUS VI.

De ordine

Can. 948. — Ordo ex Christi institutione clericos a laicis in Ecclesia distinguit ad fidelium regimen et cultus divini ministerium.

święcony przez biskupa lub przez kapłana, który otrzymał do poświęcenia go władzę od Stolicy Ap.

Kan. 946. — Olej dla chorych proboszcz powinien przechowywać w miejscu czystym i stosownie przybranym, w naczyniu srebrnym lub metalowym; w domu przechowywać nie wolno, chyba że stosownie do kan. 735.

Kan. 947. — § 1. Namaszczenia powinny być dokonywane dokładnie w słowach, porządku i w sposób przepisany przez księgi liturgiczne; w wypadku konieczności wystarczy formą krótszą, przez namaszczenie jednego organu zmysłu, ściślej na czole, nie naruszając obowiązku uzupełnienia poszczególnych namaszczeń, gdy minie niebezpieczeństwo.

§ 2. Należy zawsze opuszczać namaszczenie łędwii.

§ 3. Namaszczenie nóg może być opuszczone z jakiegokolwiek rozumnej przyczyny.

§ 4. Poza wypadkiem ciężkiej konieczności, namaszczenia mają być dokonywane tylko ręką szafarza, bez użycia jakiegokolwiek narzędzia.

TYTUŁ VI.

O kapłaństwie

Kan. 948. — Kapłaństwo z ustanowienia Chrystusowego wyróżnia w Kościele duchownych od świeckich, w celu kierowania wiernymi i sprawowania kultu Bożego.

Can. 949. — In canonibus qui sequuntur, nomine ordinum *maiorum* vel *sacrorum* intelliguntur presbyteratus, diaconatus, subdiaconatus; *minorum* vero acolythatus, exorcistatus, lectoratus, ostiariatus.

Can. 950. — In iure verba: *ordinare, ordo, ordinatio, sacra ordinatio*, comprehendunt, praeter consecrationem episcopalem, ordines enumeratos in can. 949 et ipsam primam tonsuram, nisi aliud ex natura rei vel ex contextu verborum eruatur.

CAPUT I.

De ministro sacrae ordinationis

Can. 951. — Sacrae ordinationis minister ordinarius est Episcopus consecratus; extraordinarius, qui, licet caractere episcopali careat, a iure vel a Sede Apostolica peculiare indultum potestatem acceperit aliquos ordines conferendi.

Can. 952. — Nemini licet ordinatum a Romano Pontifice ad altiorum ordinem promovere sine Sedis Apostolicae facultate.

Can. 953. — Consecratio episcopalis reservatur Romano Pontifici ita ut nulli Episcopo liceat quemquam consecrare in Episcopum, nisi prius constat de pontificio mandato.

Can. 954. — Episcopus consecrator debet alios duos Episcopos adhibere, qui sibi in consecratione assistant, nisi hac super re a Sede Apostolica dispensatum fuerit.

Kan. 949. — W kanonach następnym pod mianem święceń *wyższych* lub *świętych* rozumie się prezbiterat, diakonat, subdiakoniat; *niższych* zaś akolitat, egzorcystat, lektorat, ostiariat.

Kan. 950. — Jeżeli nie wynika inaczej z natury rzeczy lub z kontekstu wyrażeń, słowa w prawie *święci*, *kapłaństwo*, *święcenia*, *święte święcenia* obejmują, oprócz konsekracji biskupiej, święcenia wyliczone w kan. 949 oraz pierwszą tonsurę.

ROZDZIAŁ I.

O szafarzu święceń.

Kan. 951. — Zwyczajnym szafarzem święceń jest biskup konsekrowany; nadzwyczajnym — ten, kto, chociaż pozbawiony charakteru biskupiego, otrzymał na mocy prawa lub przez specjalny indult od Stolicy Ap. władzę udzielania niektórych święceń.

Kan. 952. — Wyświęconego przez Biskupa Rzymskiego nie wolno nikomu bez upoważnienia Stolicy Ap. promować do dalszych święceń.

Kan. 953. — Konsekracja biskupia tak jest zastrzeżona Biskupowi Rzymskiemu, iż żadnemu z biskupów nie wolno nikogo konsekrować na biskupa, zanim pierwszej nie wiadomo o apostolskim zleceniu.

Kan. 954. — Biskup konsekrator musi mieć przy konsekracji dwóch innych biskupów do asysty, chyba że Stolica Ap. udzieliła od tego dyspensy.

Can. 955. — § 1. Unusquisque a proprio Episcopo ordinetur aut cum legitimis eiusdem litteris dimissoriis.

§ 2. *Episcopus proprius, iusta causa non impeditus, per se ipse suos subditos ordinet; sed subditum orientalis ritus, sine apostolico indulto, licite ordinare non potest.*

Can. 956. — Episcopus proprius, quod attinet ad ordinationem saecularium, est tantum Episcopus dioecesis in qua promovendus habeat domicilium una cum origine aut simplex domicilium sine origine; sed in hoc altero casu promovendus debet animum in dioecesi perpetuo manendi iureiurando firmare, nisi agatur de promovendo ad ordines clericorum qui dioecesi per primam tonsuram iam incardinatus est, vel de promovendo alumno, qui servitio alius dioecesis destinatur ad normam can. 969, § 2, vel de promovendo religioso professo, de quo in can. 964, n. 4.

Can. 957. — § 1. Vicarius ac Praefectus Apostolicus, Abbas vel Praelatus nullius, si characterem episcopali polleant, Episcopo dioecetano aequiparantur quod pertinet ad ordinationem.

§ 2. *Si episcopali characterem careant, possunt nihilominus in proprio territorio et durante tantum munere, conferre primam tonsuram et ordines minores tum propriis subditis saecularibus ad nor-*

Kan. 955. — § 1. Każdy powinien być święcony przez własnego biskupa albo na mocy jego upoważniającego prawnie pisma.

§ 2. *Własny biskup, jeżeli nie ma przeszkody, powinien święcić swoich podwładnych; nie wolno mu jednak bez apostolskiego indultu święcić godziwie podwładnego obrządku wschodniego.*

Kan. 956. — Biskupem własnym, gdy chodzi o święcenie osób świeckich, jest tylko biskup diecezji, w której kandydat ma stałe zamieszkanie łącznie z miejscem urodzenia, albo zwykłe zamieszkanie bez pochodzenia; w tym drugim jednak wypadku kandydat musi potwierdzić przysięgą intencję pozostania w diecezji na zawsze, chyba że chodzi o dopuszczenie do święceń duchownego, który przez pierwszą tonsurę został już w diecezji inkardynowany, albo o dopuszczenie alumna, który przeznaczony jest na służbę w innej diecezji, zgodnie z kan. 969, § 2, albo o dopuszczenie zakonnika profesa, o którym w kan. 964 n. 4.

Kan. 957. — § 1. Wikariusz i prefekt apostolski, opat lub prałat udzielny, jeżeli posiadają sakrę biskupią, w sprawach święceń zrównani są z biskupem diecezjalnym.

§ 2. *Jeżeli pozbawieni są charakteru biskupiego, mogą mimo tego na własnym terytorium i podczas trwania na urzędzie udzielać pierwszej tonsury i niższych święceń własnym świeckim podwład-*

mam can. 956, tum aliis qui litteras dimissorias iure requisitas exhibeant; ordinatio extra hos fines ab eisdem peracta irrita est.

Can. 958. — § 1. Litteras dimissorias pro saecularibus dare possunt, quando iurisdictionem in territorio retinent:

1-o. Episcopus proprius, postquam possessionem suae dioecesis legitime ceperit ad normam can. 334, § 3, licet nondum consecratus;

2-o. Vicarius Generalis, ex speciali tamen Episcopi mandato;

3-o. De Capituli consensu Vicarius Capitularis post annum a sede vacante; intra annum vero solis arctatis ratione beneficii recepti vel recipiendi, aut ratione certi alicuius officii, cui propter necessitatem dioecesis sine dilatione sit providendum.

4-o. Vicarius ac Praefectus Apostolicus, Abbas vel Praelatus *nullius*, licet episcopali caractere careant, etiam ad ordines maiores.

§ 2. Vicarius Capitularis litteras dimissorias ne concedat iis qui ab Episcopo reiecti fuerunt.

Can. 959. — Qui potest litteras dimissorias ad ordines recipiendos dare, potest quoque eosdem ordines conferre per se ipse, si necessarium ordinis potestatem habeat.

Can. 960. § 1. Litterae dimissoriae ne concedantur, nisi habitis antea

nym, stosownie do kan. 956, jak i innym, którzy okażą wymagane przez prawo pisma upoważniające; święcenia udzielone przez nich poza tymi ograniczeniami są nieważne.

Kan. 958. — § 1. Pisma upoważniające dla osób świeckich mogą wystawić, dopóki posiadają na danym terytorium jurysdykcję:

1-o. Własny biskup, gdy stosownie do kan. 334 § 3 diecezję objął w prawne posiadanie, chociażby nie był konsekrowany;

2-o. wikariusz generalny na mocy jednak specjalnego upoważnienia biskupa;

3-o. za zgodą kapituły wikariusz kapitulny, jednak po roku od zawakowania stolicy; w ciągu roku zaś ograniczony jest względem na beneficjum przez kogoś otrzymane lub mające być nadane, albo względem na określony urząd, który bez zwłoki musi być obsadzony z przyczyn dla diecezji koniecznych;

4-o. wikariusz i prefekt apostolski, opat lub prałat *udzielny*, chociażby nie posiadali sakry biskupiej, także do wyższych święceń.

§ 2. Wikariusz kapitulny nie powinien udzielać pisma upoważniającego tym, których odrzucił biskup.

Kan 959. — Kto może wystawić pisma upoważniające do święceń, może także udzielać święceń osobście, jeżeli posiada niezbędną władzę święceń.

Kan. 960. § 1. Nie wolno udzielać pism upoważniających, jeżeli nie

omnibus testimoniis, quae iure exiguntur ad normam can. 993—1000.

§ 2. Si post datas ab Ordinario litteras dimissorias nova testimonia necessaria sint ad normam can. 994, § 3, Episcopus alienus ne ordinet, antequam eadem receperit.

§ 3. Quod si promovendus tempus sufficiens ad contrahendum impedimentum ad normam mem. can. 994 transegerit in ipsa dioecesi Episcopi ordinantis, hic testimonia directe colligat.

Can. 961. — Litterae dimissoriae mitti possunt ab Episcopo proprio, etiam Cardinali Episcopo suburbicario, ad quemlibet Episcopum, communionem cum Sede Apostolica habentem, excepto tantum, citra apostolicum indultum, Episcopo ritus diversi a ritu promovendi.

Can. 962. — Quilibet Episcopus, acceptis legitimis litteris dimissoriis, alienum subditum licite ordinet, dummodo ipse de germana litterarum fide dubitare nullatenus possit, salvo praescripto can. 994, § 3.

Can. 963. — Litterae dimissoriae possunt ab ipso concedente vel ab eius successore limitari aut revocari, sed semel concessae non extinguuntur resoluto iure dantis.

Can. 964. — Quod attinet ad ordinationem religiosorum:

1-o. Abbas regularis de regimi-

ma uprzednio wszystkich zaświadczeń, wymaganych przez prawo, stosownie do kan. 993—1000.

§ 2. Jeżeli po udzieleniu przez ordynariusza pism upoważniających, nowe zaświadczenia, stosownie do kan. 994 §3, okazały się konieczne, obcy biskup nie może święcić, zanim ich nie otrzyma.

§ 3. Gdyby kandydat do święceń spędził w diecezji biskupa, który ma udzielić święceń, czas wystarczający do zaciągnięcia przeszkody, stosownie do wspomnianego kan. 994, biskup powinien zebrać zaświadczenia sam bezpośrednio.

Can. 961. — Pisma upoważniające może przesłać własny biskup, także kardynał biskup podmiejski, do któregokolwiek z biskupów, mających łączność ze Stolicą Ap., z wyjątkiem, poza apostolskim indultem, biskupa innego obrządku, niż obrządek kandydata.

Can. 962. — Każdy biskup, nie naruszając przepisu kan. 994 § 3, otrzymawszy prawne pisma upoważniające, święci godziwie obcego podwładnego, byleby sam nie wątpił w prawdziwość oryginalnych upoważnień.

Can. 963. — Pisma upoważniające mogą być ograniczone lub odwołane przez dającego lub jego następcę, lecz raz udzielone nie wygasają z chwilą utraty władzy przez dającego.

Can. 964. — W sprawie święceń zakonników:

1-o. Opat regularny na urządzie,

ne, etsi sine territorio *nullius*, potest conferre primam tonsuram et ordines minores, dummodo promovendus sit ipsi subditus vi professionis saltem simplicis, ipse vero sit presbyter et benedictionem abbatialem legitime acceperit. Extra hos fines, ordinatio, ab eodem collata, revocato quolibet contrario privilegio, est irrita, nisi ordinans caractere episcopali polleat;

2-o. Religiosi exempti a nullo Episcopo ordinari licite possunt sine litteris dimissoriis proprii Superioris maioris;

3-o. Superiores professis votorum simplicium, de quibus in can. 574, litteras dimissorias concedere possunt dumtaxat ad primam tonsuram et ordines minores;

4-o. Ordinatio ceterorum omnium alumnorum cuiusvis religionis regitur iure saecularium, revocato quolibet indulto Superioribus concessio dandi professis a votis temporariis litteras dimissorias ad ordines maiores.

Can. 965. — Episcopus ad quem Superior religiosus litteras dimissorias mittere debet, est Episcopus dioecesis, in qua sita est domus religiosa, ad cuius familiam pertinet ordinandus.

Con. 966. — § 1. Tunc tantum Superior religiosus ad alium Episcopum litteras dimissorias mittere potest, cum Episcopus dioecesanus licentiam dederit, aut sit diversi

choćby nie miał terytorium *udzielnego*, może udzielić pierwszej tonsury i niższych święceń, byleby kandydat był jego podwładnym na mocy złożonej profesji przynajmniej zwyczajnej, a on sam był kapłanem i prawnie otrzymał błogosławieństwo opackie. Poza tym, odwoławszy wszelki przeciwny przywilej, święcenia przez niego udzielone są nieważne, chyba że udzielający święceń posiada sakrę biskupią;

2-o. zakonnicy wyjęci nie mogą być święceni godziwie przez żadnego z biskupów bez pism upoważniających ich wyższego przełożonego;

3-o. dla profesów o ślubach prostych, o których w kan. 574, przełożeni mogą udzielać pism upoważniających tylko do pierwszej tonsury i niższych święceń;

4-o. święceniami wszystkich innych alumnów każdego zakonu rządzą prawa wydane dla świeckich, po odwołaniu jakiegokolwiek indultu udzielonego przełożonym do dawania profesom o ślubach czasowych pism upoważniających do wyższych święceń.

Can. 965. — Biskupem, do którego przełożony zakonny musi wysyłać pisma upoważniające, jest biskup diecezji, gdzie leży dom zakonny, którego członek ma być święcony.

Can. 966. — § 1. Tylko wtedy przełożony zakonny może przesłać pisma upoważniające do innego biskupa, gdy na to zezwolił biskup diecezjalny, albo jest innego ob-

ritus, aut sit absens, aut non sit ordinationem habiturus proximo legitimo tempore ad normam can. 1006, § 2, vel denique cum dioecesis vacet nec eam regat qui characterem episcopali polleat.

§ 2. *Necesse est ut singulis in casibus id Episcopo ordinaturo constet ex authentico Curiae episcopalis testimonio.*

Can. 967. — Caveant Superiores religiosi ne in fraudem Episcopi dioecesani subditum ordinandum ad aliam religiosam domum mittant, aut concessionem litterarum dimissoriarum de industria in id tempus differant, quo Episcopus vel abfuturus, vel nullas habiturus sit ordinationes.

CAPUT II.

De subiecto sacrae ordinationis.

Can. 968. — § 1. Sacram ordinationem valide recipit solus vir baptizatus; licite autem, qui ad normam sacrorum canonum debitis qualitatibus, iudicio proprii Ordinarii, praeditus sit, neque ulla detineatur irregularitate aliove impedimento.

§ 2. *Qui irregularitate aliove impedimento detinentur, licet post ordinationem etiam sine propria culpa exorte, prohibentur receptos ordines exercere.*

Can. 969. — § 1. Nemo ex saecularibus ordinetur, qui iudicio pro-

rządku, albo nieobecny, albo nie będzie święci w najbliższym prawnym czasie, stosownie do kan. 1006 § 2, wreszcie gdy diecezja wakuje i nie rządzi nią biskup.

§ 2. *Konieczną jest rzeczą, żeby za każdym razem wiedział o tym biskup, który ma święcić, z autentycznego zaświadczenia kurii biskupiej.*

Can. 967. — Przełożeni zakonni powinni wystrzegać się, żeby podstępnie, na niekorzyść diecezjalnego biskupa nie posyłałi podwładnego kandydata do święceń do innego domu zakonnego, ani nie odkładali rozmyślnie wydawania pism upoważniających do czasu, kiedy biskup będzie nieobecny lub nie będzie udziałał żadnych święceń.

ROZDZIAŁ II.

O podmiocie święceń

Can. 968. — § 1. Przyjmuje święcenia ważnie tylko mężczyzna ochrzczony; godziwie natomiast, kto zgodnie z przepisami kanonów posiada zdaniem ordynariusza wymagane przymioty i jest wolny od nieprawidłowości i innych przeszkód.

§ 2. *Kto jest dotknięty nieprawidłowością lub inną przeszkodą, powstałą choćby po święceniach, nawet bez własnej winy, nie może wykonywać przyjętych święceń.*

Can. 969. — § 1. Nikt ze świeckich nie może być święcony, jeżeli

prii Episcopi non sit necessarius vel utilis ecclesiis dioecesis.

§ 2. Non prohibetur tamen Episcopus proprium promovere subditum, qui in futurum, praevia legitima excardinatione et incardinatione, servitio alius dioecesis destinatur.

Can. 970. — Proprius Episcopus vel Superior religiosus maior potest suis clericis ex quavis canonica causa, occulta quoque, etiam extraudicialiter, ascensum ad ordines interdicere, salvo iure recursus ad Sanctam Sedem, vel etiam ad Moderatorem, generalem, si agatur de religiosis quibus ascensum interdixerit Superior provincialis.

Can. 971. — Nefas est quemquam, quovis modo, ob quamlibet rationem, ad statum clericalem cogere, vel canonice idoneum ab eodem avertere.

Can. 972. — § 1. Curandum ut ad sacros ordines aspirantes inde a teneris annis in Seminario recipiantur; sed omnes ibidem commorari tenentur saltem per integrum sacrae theologiae curriculum, nisi Ordinarius in casibus peculiaribus, gravi de causa, onerata eius conscientia, dispensaverit.

§ 2. Qui ad ordines aspirant et extra Seminarium legitime morantur, commendentur pio et idoneo sacerdoti, qui eis invigilet eosque ad pietatem informet.

zdaniem ordynariusza nie był konieczny lub użyteczny dla kościołów diecezji.

§ 2. Nie zabrania się jednak biskupowi promowania własnego podwładnego, który by w przyszłości, po uprzedniej ekskardynacji oraz inkardynacji, miał być przeznaczony do pracy w innej diecezji.

Kan. 970. — Własny ordynariusz lub wyższy przełożony zakonny może swoim duchownym, dla jakiegokolwiek kanonicznej przyczyny, również tajnej, nawet pozasądowo, zabronić przystąpienia do święceń, nie naruszając prawa rekursu do Stolicy Ap. lub, gdy mowa o zakonnikach, do najwyższego przełożonego tych, którym prowincjał zabronił promocji.

Kan. 971. — Niegodziwą jest rzeczą zmuszać kogoś w jakikolwiek sposób do stanu duchownego, z jakiegokolwiek przyczyny, ani kanonicznie zdanego od niego odwoznić.

Kan. 972. — § 1. Należy dbać żeby kandydaci do święceń przyjmowani byli od wczesnych lat do seminarium; wszyscy jednak obowiązani są tam przebywać przynajmniej przez cały kurs teologii, chyba że ordynariusz w poszczególnych wypadkach, z ważnych pod grzechem ciężkim przyczyn, kogoś zdyspensował.

§ 2. Kandydaci do święceń przebywający prawnie poza seminarium powinni być poleceni pobożnemu i uzdolnionemu kapłanowi, który nad nimi powinien czuwać i zaprawiać do pobożności.